

FUNCTIONARUL PUBLIC

ZIAR BILUNAR EDITAT DE CĂTRE ACADEMIA DE ADMINISTRARE PUBLICĂ DE PE LÂNGĂ PREȘEDINTELE REPUBLICII MOLDOVA

SUPLIMENT LA REVISTA "ADMINISTRAREA PUBLICĂ"

Legenda Mărțișorului

Odată, Soarele coborî într-un sat la horă, luând chipul unui fecior. Un zmeu l-a pândit și l-a răpit dintre oameni, închizându-l într-o temniță. Lumea s-a întristat, păsările nu mai cântau, izvoarele nu mai curgeau, iar copiii nu mai râdeau. Nimeni nu îndrăznea însă să-l înfrunte pe zmeu.

Într-o zi, un tânăr voinic s-a hotărât să plece să salveze Soarele. Mulți dintre pământenii l-au condus și i-au dat din puterile lor ca să-l ajute să-l biruie pe zmeu.

Drumul lui a fost lung și a durat trei anotimpuri: vara, toamna și iarna.

În cele din urmă, tânărul a găsit castelul zmeului și au început lupta. S-au înfruntat zile întregi până când zmeul a fost doborât. Slăbit și rănit, voinicul a reușit să elibereze Soarele, care s-a ridicat pe cer înveselind lumea.

Viteazul n-a ajuns însă să vadă primăvara. Sângele cald din răni i s-a scurs în zăpadă și, în timp ce aceasta se topea, din pământ au început să răsară flori albe, ghiociei, vestitorii primăverii.

De atunci, tinerii împletesc doi ciucurași, unul alb și altul roșu, pe care îi oferă fetelor pe care le iubesc sau celor apropiați. Roșul înseamnă dragoste pentru tot ce este frumos amintind de culoarea sângelui voinicului, iar albul simbolizează sănătatea și puritatea ghiocelului, prima floare a primăverii.

Mărțișoare...

Două fire răscute
Trec prin dalbul cel de nea,
Și de purpură călitate
De chemarea mea din stea.

Care-i El? Și care-i Ea?
Care-i Lună? Care-i Soare?
Singurel și Singurea
Primăvara să-mi dea-n floare?

Două firi și două fire
Împletite de doinire
Ne vrăjesc cu-a lor grăbire
Plină de descoperire.

Doru-n sinea lui tresare
Când le prinzi la piept... Tăceri
Fulguie... din MĂRȚIȘOARE!
Suflete!.. la ce mai sperii?..

Tudor PALLADI
29 faur 2012

Ședința ordinară a Senatului Academiei

Pe 23 februarie a.c., a avut loc ședința ordinară a Senatului Academiei de Administrare Publică de pe lângă Președintele Republicii Moldova, care a fost moderată de către președintele acestuia, dl **Vasile MARINA, rector al Academiei de Administrare Publică, doctor habilitat, profesor universitar.**

Membrii Senatului au exa-

de dezvoltare profesională a personalului în anul 2011 și direcțiile de activitate pentru anul 2012; cu privire la realizarea Planului de activitate științifică în anul 2011 și aprobarea Planului de activitate științifică a Academiei pentru anul 2012; cu privire la proiectul Legii cu privire la Academie; cu privire la activitatea financiară a insti-

minat o serie de chestiuni privind activitatea didactică, științifică și economică a Academiei, inclusiv totalurile semestrului I al anului de studii 2011-2012 și sarcinile pentru semestrul II; totalurile organizării și desfășurării procesului

tuției în anul 2011; cu privire la aprobarea temelor tezelor de doctorat și confirmarea conducătorilor de doctorat pentru doctoranzii înmatriculați în anul 2011.

(Continuare în pag. 3)

SUMAR

Ședința Senatului Academiei.....	1, 3
Mărțișor.....	1
Oficial.....	2
Colaborare.....	4, 5
Catedra științe juridice.....	6, 7
Viața Academiei: știri pe scurt.....	8
Valori clasice universale.....	9
În lumea științei și a tehnicii.....	10
Dura lex, sed lex.....	11
Dicționar UE.....	12

Marian Lupu a avut o întrevedere cu Howard Dean, ex-președintele Partidului Democrat din SUA

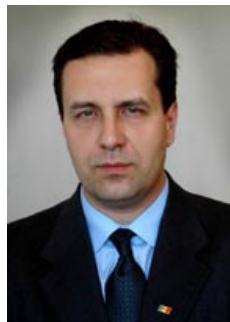

Președintele interimar al Republicii Moldova, Președinte al Parlamentului, Marian Lupu, a avut recent o întrevedere cu ex-președintele Partidului Democrat din SUA, membru al Bordului de Directori al Institutului Național Democrat (NDI), guvernatorul Howard Dean.

În cadrul întrevederii au fost abordate subiecte privind situația politică din Republica Moldova, funcționarea partidelor politice, provocările cu care se confruntă partidele politice și asistența care poate fi acordată, în continuare, de că-

tre NDI în depășirea acestora.

Howard Dean a menționat că are un interes deosebit pentru țara noastră și dorește să contribuie la promovarea Republicii Moldova în sfera politică din SUA. Guvernatorul american a relevat că atât personal, cât și NDI, sunt interesați de modalitățile prin care și în continuare ar putea susține transformările democratice din țara noastră. Howard Dean a mai menționat că, în pofida anumitor deficiențe, democrația în Republica Moldova a înregistrat evoluții importante în ultimii ani. Oaspetele american și-a mai exprimat speranța că Președintele țării va fi ales,

iar Republica Moldova va continua cursul ascendent de dezvoltare.

În context, Președintele interimar Marian Lupu și-a exprimat

aprecierea față de suportul constant pe care SUA îl acordă Republicii Moldova și a apreciat activitatea NDI în Moldova, exprimată prin eforturi

de susținere a democratizării societății noastre. Șeful interimar al statului a relevat că autoritățile Republicii Moldova promovează ample politici de reformă, inclusiv pe dimensiunea justiției naționale. Cu referință la agenda europeană a țării noastre, Mari-

an Lupu a specificat că vectorul integrării europene a țării noastre nu are alternative.

Referindu-se la diferendul transnistrean, Marian Lupu a

specificat că acest conflict nu este unul etnic sau religios, ci, eminemamente, unul cu caracter ideologic. Președintele interimar a relevat că reglementarea transnistreană trebuie să se facă pe baza normelor

internationale în materie, cu respectarea principiilor suveranității și integrității teritoriale ale Republicii Moldova. Marian Lupu a salutat reluarea consultărilor în formatul consacrat "5+2", care să conducă la identificarea unei soluții finale sustenabile.

Primul-Ministru Vlad Filat a avut o întrevedere cu Comisarul European pentru Comerț, Karel De Gucht

În cadrul discuției au fost abordate aspecte ce vizează dialogul dintre Republica Moldova și Uniunea Europeană, în special pe dimensiunea comercial-economică.

Vlad Filat a exprimat grațitudine pentru susținerea acordată țării noastre de Uniunea Europeană în privința lansării negocierilor privind instituirea Zonei de Comerț Liber Aprofundat și Cuprinzător (DCFTA), precum și pentru sprijinul politic și financiar. Premierul a reconfirmat voința politică a Guvernului Republicii Moldova de a promova în continuare reformele necesare pentru in-

stituirea cât mai rapidă a Zonei de Comerț Liber Aprofundat și Cuprinzător cu UE.

În cadrul conferinței de presă comune, Primul-Ministru a declarat că lansarea negocierilor privind crearea Zonei de Comerț Liber Aprofundat și Cuprinzător cu UE este o realizare importantă, iar implementarea acestui obiectiv înseamnă noi oportunități pentru agenții economici din țara noastră, dar și motivație suplimentară pentru investitori străini.

Premierul s-a referit la progresul înregistrat în domeniul comerțului Republicii Moldova cu statele-membre ale UE, precizând că, actualmente, 49% din exportul mărfurilor din RM sunt orientate spre statele-membre ale UE, iar 43,5% reprezintă import din UE.

La rândul său, Comisarul European pentru Comerț a apreciat acțiunile Guvernului RM întreprinse până la această etapă și a exprimat speranța că această dinamică va fi menținută în continuare.

„Astăzi este punctul de cotitură în relațiile comerciale dintre Republica Moldova și Uniunea Europeană, pentru care a fost nevoie de mult efort din partea partenerilor”, a declarat Karel de Gucht și a felicitat Guvernul RM pentru acest succes.

„Unele studii arată că vo-

lumul schimbului comercial dintre Republica Moldova și Uniunea Europeană a crescut substanțial, atingând cifra record de 2,7 mld. euro. Totodată, există potențial nevalorificat în acest sens, din cauza că

producătorii din RM nu corespund criteriilor UE. Astfel, în urma conformării cerințelor pentru semnarea Acordului privind instituirea Zonei de Comerț Liber Aprofundat și Cuprinzător cu UE, producătorii moldoveni vor deveni mai competitivi. UE va continua să susțină Republica Moldova, inclusiv prin instrumente speciale de finanțare. Pentru perioada anilor 2011-2013 asistența totală constituie 273 mil. euro, iar pentru perioada ulterioară 2014-2020 se pregătește un nou cadru de asistență pentru Republica Moldova”, a precizat Comisarul European pentru Comerț.

Ședința ordinară a Senatului Academiei

(Sfârșit. Început în pag. 1)

Asupra chestiunilor examinate s-au pronunțat dnii **Oleg BALAN**, dr. hab., prof. univ. inter., vicerector al Academiei, **Tatiana ȘAPTE-FRAȚI**, dr., conf. univ., director al Departamentului organizarea instruirii, **Aurelia ȚEPORDEI**, director al De-

asigurat de 67 de cadre didactice, inclusiv 10 doctori habilitați, profesori universitari; 2 doctori, profesori universitari; 27 de doctori, conferențieri universitari; 2 doctori, conferențieri universitari interimari; 7 doctori, lectori superiori universitari; 9 lectori superiori universitari; 6 lectori univer-

menționat că cursurile de dezvoltare profesională sunt organizate în conformitate cu programele elaborate în baza necesităților de instruire, a conținutului de bază al cursurilor stabilit prin hotărâre de Guvern și sunt realizate cu utilizarea metodelor andragogice de instruire, ținând seama de

trare Publică. Atât rectorul Academiei dl Vasile Marina, vicerectorul dl Oleg Balan, deputatul în Parlamentul Republicii Moldova dl Tudor Deliu, șeful Catedrei știința administrației dl Andrei Groza, șefa Catedrei științe juridice dna Silvia Goriuc, precum și alți vorbitori au subliniat necesitatea și ca-

partamentului dezvoltare profesională, **Tudor DELIU**, conf. univ. inter., deputat în Parlamentul Republicii Moldova, **Orest TĂRĂȚĂ**, dr., conf. univ., șef al Catedrei științe politice și relații internaționale, **Maria STRECHII**, dr., conf. univ., șef al Secției știință și doctorat, **Elena ANDRONOVICI**, șef al Secției finanțe și evidență contabilă, **Andrei GROZA**, dr., conf. univ., șef al Catedrei știința administrației, **Vlad CANȚĂR**, lector superior universitar, președinte al Federației Sindicatelor Angajaților din Serviciile Publice din Republica Moldova, și a.

Atât raportorii, cât și cei care au luat cuvântul în debateri au menționat că, pe parcursul semestrului I, procesul de instruire în cadrul Academiei a fost organizat și realizat în conformitate cu actele normative în vigoare. Procesul de instruire a fost

sitari. În această perioadă au fost desfășurate 32 de lecții cu acces public. Concomitent cu realizarea procesului de instruire, corpul profesoral-didactic a desfășurat o vastă activitate științifică, fiind elaborate peste 103 lucrări științifice.

Totodată, a fost menționat faptul că, în scopul asigurării masteranzilor cu materiale didactice, este necesară intensificarea activității metodicodidactice a profesorilor și elaborarea notelor de curs, a cursurilor de lecții, manualelor, instrucțiunilor metodice. Este necesară, de asemenea, intensificarea promovării și aplicării metodelor participative de instruire, diversificarea formelor de activitate individuală a masteranzilor.

În ceea ce privește organizarea și desfășurarea procesului de dezvoltare profesională, Senatul a

specificul contingentului care participă la cursuri. La realizarea cursurilor, în calitate de formatori, participă atât cadre profesoral-didactice din cadrul Academiei, cât și personal calificat, formatori din cadrul autorităților administrației publice.

Totodată, Senatul a menționat că Departamentul dezvoltare profesională urmează să-și concentreze eforturile în vederea eficientizării în continuare a organizării și desfășurării activităților de dezvoltare profesională a personalului, precum și să desfășoare o conlucrare eficientă cu autoritățile publice centrale și locale în vederea realizării comenzii de stat în strictă conformitate cu prevederile cadrului normativ în domeniu.

Discuții aprinse a trezit proiectul Legii cu privire la Academia de Adminis-

racterul stringent și oportun al adoptării unui astfel de act legislativ, au propus mai multe modificări și amendamente la proiectul respectiv.

Senatul a adoptat hotărâri corespunzătoare asupra chestiunilor înscrise pe ordinea de zi.

Rectorul Academiei, dl **Vasile MARINA**, a dat o înaltă apreciere activității corpului profesoral-didactic în vederea instruirii masteranzilor și perfecționării cadrelor de funcționari publici, solicitând, totodată, conducătorilor de departamente și șefilor de catedră să intensifice activitatea în vederea sporirii eficienței procesului de instruire și dezvoltare profesională, diversificării formelor și metodelor de instruire din perspectiva implementării standardelor europene.

Mihai MANEA

Abdoulaye SECK: „Obiectivul principal al Băncii Mondiale este de a finanța proiecte de dezvoltare”

Directorul Biroului BM în Republica Moldova a avut o întâlnire cu colectivul Academiei de Administrare Publică

Pe 21 februarie a.c., la Academia de Administrare Publică de pe lângă Președintele Republicii Moldova s-a aflat în vizită

dl Abdoulaye SECK, director al Biroului Băncii Mondiale în Republica Moldova, care a avut o întâlnire cu corpul profesoral-didactic și masteranzii Academiei de la specialitățile relații internaționale, economie și management, management informațional.

Întâlnirea a fost inaugurată și moderată de către **dl Vasile MARINA, rector al Academiei de Administrare Publică, doctor habilitat, profesor universitar**.

Managerul oficial al Băncii Mondiale (BM) în Moldova a menționat în discursul său că Moldova s-a alăturat Băncii Mondiale în 1992, iar în anul 1993 a beneficiat de primul împrumut în sumă de \$26 mln. Doi ani mai târziu, a aderat la Asociația de dezvoltare Internațională (ADI) – sursă importantă a împrumuturilor BM. De atunci, BM a sprijinit în mod consistent programul de reforme economice ale țării, contribuind la reducerea sărăciei și ridicarea nivelului de trai al populației. Oficiul BM la Chișinău a fost inaugurat în anul 1995.

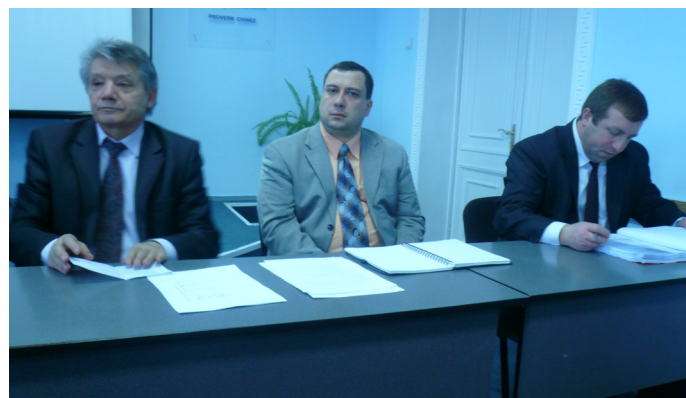
În decembrie 2004, BM a adoptat Strategia de asistență a țării pentru Moldova pe peri-

oada anilor 2005-2008. Această strategie a fost realizată în strânsă colaborare cu Guvernul Republicii Moldova, reprezentanții societății civile, ai sectorului privat și partenerii de dezvoltare activi în Moldova.

Abdoulaye Seck a mai adăugat că, fiind o instituție finan-

ternă a Moldovei nu poate crea o criză pentru țară. Datoria publică externă a Republicii Moldova constituie la ora actuală 21,8% din PIB, iar partea de datorii pentru BM constituie 7,2% din PIB-ul țării.

Reprezentantul oficial al BM în Republica Moldova a

ciară internațională, obiectivul principal al BM este de a finanța proiecte de dezvoltare. BM a finanțat până în prezent în Moldova 53 de proiecte în sumă de 592 milioane dolari SUA. Actualmente, încă 29 de

menționat, de asemenea, că, actualmente, suportul BM pentru Moldova este efectuat în baza Strategiei de țară, elaborată pentru perioada 30 iunie 2011 – 30 iunie 2013. Această strategie de parteneriat se spri-

proiecte sunt în curs de implementare.

Datoriile Moldovei față de BM nu sunt prea mari, a subliniat Abdoulaye Seck. Banii acordați Moldovei sunt deosebit de preferențiali, iar datoria

jină pe trei piloni: acordarea de asistență Moldovei în scopul îmbunătățirii competitivității economice; minimalizarea riscurilor de mediu și celor sociale; îmbunătățirea guvernării în sectorul public. La ora actuală

este în curs de pregătire încă un proiect pentru susținerea sectorului educativ.

Dumnealui a mai specificat că o parte esențială a contribuției BM în dezvoltarea Moldovei sunt analizele și recomandările sale. Baza de cunoștințe pentru dezvoltare și de studii a BM ajută țara în identificarea domeniilor prioritare de activitate întru soluționarea problemelor de dezvoltare. BM oferă, de asemenea, țării asistență tehnică cu ajutorul experților internaționali pentru pregătirea proiectelor la toate etapele ciclului de proiect. Principalele obiective ale strategiei BM sunt de a ajuta țara în menținerea stabilității și creșterii macroeconomice, dezvoltarea sectorului privat, îmbunătățirea guvernării și susținerea reformei sectorului public.

Directorul Biroului Băncii Mondiale în Republica Moldova a răspuns în finalul evoluării sale la întrebările asistenței.

La întâlnire a participat **dl Oleg BALAN, vicerector al Academiei de Administrare Publică, doctor habilitat, profesor universitar interimar**.

În încheierea întâlnirii, dl Vasile Marina i-a mulțumit înaltului oaspete pentru faptul că a vizitat Academia, pentru familiarizarea corpului profesoral-didactic și a masteranzilor Academiei cu vasta activitate a Biroului BM în Republica Moldova, orientată spre asigurarea unui suport evident în dezvoltarea social-economică a țării, invitându-l, totodată, să viziteze cu regularitate instituția noastră de învățământ superior.

Gheorghe BĂJENARU

Parteneriat de colaborare pentru implementarea politicii de dezvoltare regională

Pe 29 februarie curent, la Academia de Administrare Publică de pe lângă Președintele Republicii Moldova, a avut loc o întrevedere a conducerii Academiei cu reprezentanții Ministerului Dezvoltării Regionale și Construcțiilor al Republicii Moldova și ai Agenției de colaborare internațională a Germaniei (GIZ). Întrevederea a fost inaugurată și moderată de către dl Vasile MARINA, rector al Academiei, doctor habilitat, profesor universitar. Academia a mai fost reprezentată de dl Oleg BALAN, vicerector al Academiei, doctor habilitat, profesor universitar interimar, precum și de dna Aurelia ȚEPORDEI, director al Departamentului dezvoltare profesională.

Ministerul Dezvoltării Regionale și Construcțiilor i-a avut în calitate de reprezentanți pe dl Veaceslav GUȚUȚUL – viceministru, Igor MALAI – șef Direcție politică

lipp JOHANNSEN – reprezentant de țară GIZ în Moldova, Ștefan ELSING – expert GIZ pentru programe UE, Violeta BULAT – consultant de proiect „Dezvoltarea Capacităților Regionale și Cooperare Transfrontalieră în Republica Moldova”, Natalia IACHIMOV – consultant GIZ.

Reprezentanții Academiei, Ministerului și ai Agenției GIZ au examinat proiectul unui Memorandum de înțelegere privind colaborarea în procesul de implementare a politicii de dezvoltare regională, prin extinderea cursului în bază de contract „Managementul și elaborarea programelor/proiectelor”.

Obiectivul Memorandumului constă în stabilirea unui parteneriat în vederea colaborării în procesul de implementare a politicii de dezvoltare regională prin intermediul informării și dezvoltării capacităților beneficiarilor instruirilor oferite de

rea programelor/proiectelor”, actualizarea acestuia cu implicarea părților; elaborarea și introducerea cursului „Dezvoltarea regională”, care va cuprinde module specifice

și responsabilitățile părților pentru realizarea obiectivului stabilit. Ministerul Dezvoltării Regionale și Construcțiilor, de exemplu, va asigura participarea specialiștilor minis-

dezvoltării regionale și cooperării transfrontaliere, care vor oferi posibilitatea părților interesate și implicate în proces să perceapă caracteristicile domeniului astfel, încât implementarea politicii de dezvoltare regională să poată fi realizată cu succes; organizarea unor sesiuni de formare a formatorilor cu participarea părților pentru asigurarea diseminării obiective a informației.

Memorandumul care va fi semnat și realizat în comun de către Academie, Minister și agenția GIZ prevede că, în rezultatul activităților implementate, va fi elaborat un curriculum privind dezvoltarea și managementul proiectelor, inclusiv aplicarea la Fondul Național de Dezvoltare Regională și la Programele UE transfrontaliere și transnaționale, va fi actualizat și implementat cursul în bază de contract „Managementul și elaborarea programelor/proiectelor”.

Memorandumul definește, de asemenea, rolul

terului la activitățile de formare a formatorilor pentru a contribui ulterior la instruirea beneficiarilor (cursanților); Academia de Administrare Publică va delega specialiști în grupul de lucru pentru întregul proces de elaborare și implementare a curriculumului, va asigura coordonarea logistică, de organizare și sprijin pentru toate activitățile în conformitate cu obiectivele Memorandumului și în colaborare cu semnatari, iar Agenția GIZ va oferi suport tehnic, administrativ și logistic pentru întregul proces de actualizare și aplicare a curriculumului pentru cursul în bază de contract „Managementul și elaborarea programelor/proiectelor”.

Urmare a examinării propunerilor de colaborare, părțile au convenit asupra creării unui grup mixt de lucru care va definitiva în cel mai scurt timp textul Memorandumului, va asigura semnarea acestuia și va demara realizarea prevederilor sale.

Mihai GHEORGHE

și cooperare regională, Oana PAIERELE – consultant superior, Direcția investiții programe și integrare europeană, și Ecaterina CULEV – consultant superior. Agenția de colaborare internațională a Germaniei (GIZ) a venit și ea cu reprezentanții săi: Phi-

către Academia de Administrare Publică.

Participanții la întrevedere au convenit asupra cooperării părților prin intermediul desfășurării unei serii de acțiuni, cum ar fi extinderea cursului în bază de contract „Managementul și elabora-

Catedra științe juridice

Silvia GORIUC, doctor în drept, conferențiar universitar, șefa Catedrei științe juridice. La Academia de Administrare Publică

lucrează din septembrie 2011. Tema de cercetare: „Instituția șefului de stat”. Autor a 23 de lucrări științifice și metodicodidactice, inclusiv

„Dreptul constituțional al Republicii Moldova” (material științifico-didactic); „Reforma constituțională: prin revizuire sau adoptare a unei noi Constituții”; „Societatea civilă consolidată – una dintre garanțiile respectării drepturilor și libertăților cetățenești”; „Instituția șefului de stat în Republica Moldova: particularități”; „Evoluția instituției șefului de stat în Țările Române (perioada constituțională)” în colaborare. Predă disciplina „Dreptul constituțional și jurisdicția constituțională”.

Oleg BALAN, doctor habilitat în drept, profesor universitar interimar, vicerector al Academiei de Administrare Publică. La Academia de Administrare Publică

lucrează din anul 2000. Autor și coautor a 76 de lucrări, studii și comunicări științifice de specialitate, inclusiv al manualelor, „Drept internațional public”, „Drept internațional umanitar”, „Drept comunitar”. Este membru al Colegiului de Calificare a judecatorilor

din cadrul Consiliului Superior al Magistraturii, vicepreședinte al Seminarului științific de profil pentru susținerea tezelor de doctor și doctor habilitat în drept internațional din cadrul Universității de Stat din Moldova, vicepreședinte al Comisiei de expertiză în drept a CNAA, membru al Comisiei de expertiză unificată în științe sociale din cadrul CNAA, membru al colegiilor de redacție la 3 reviste științifice naționale și internaționale. Predă disciplinele „Drept internațional public”, „Drept internațional penal”, „Drept internațional umanitar”.

Victor POPA, doctor habilitat în drept, profesor universitar, președinte al Comisiei juridice, numiri și imunități a Parlamentului Republicii Moldova. La Academia de Administrare Publică

lucrează din anul 1993. Tema de cercetare: regimul reprezentativ în Republica Moldova. Publicații: „Drept public” (material științifico-didactic);

„Drept parlamentar al Republicii Moldova”; „Instituirea regimului reprezentativ în Republica Moldova”; „Reforma constituțională – imperativ al timpului”; „Probleme teoretice ale constituționalismului moldovenesc”; „Partidele politice – condiție de bază a democrației constituționale”; „Adoptarea și revizuirea Constituției”; „Repere constituționale pentru depășirea crizei politice în Republica Moldova”. Predă disciplina „Instituții de drept constituțional”.

Anatol BANTUȘ, doctor în drept, profesor universitar. La Academia de Administrare Publică

lucrează din anul 2006. Temă de cercetare: „Rolul statului și sectorului asociativ în dezvoltarea democrației locale”. Autor a 125 lucrări științifice, inclusiv 6 monografii și 2 manuale în domeniul dreptului, filozofiei juridice și administrației

publice. Publicații: „Elemente de drept public”; „Unele aspecte privind protecția libertății și siguranței persoanei în Republica Moldova”; „Delimitări conceptuale ale modalităților de înfăptuire a administrației publice locale”. Discipline predate: „Dreptul contravențional și procedura contravențională”; „Dreptul administrativ și contencios administrativ”; „Instituții de drept administrativ”; „Dreptul constituțional”.

Boris NEGRU, doctor în drept, profesor universitar. La Academia de Administrare Publică

lucrează din anul 1993. Temă de cercetare: „Probleme actuale ale teoriei dreptului”. Autor a peste 100 lucrări științifice și metodicodidactice, inclusiv al manualului „Teoria generală a statului și dreptului”, al articolului „Normativitatea, realitatea juridică și esența socială a dreptului în societățile contemporane”, precum și al zeci de alte articole. Discipline predate: „Probleme actuale ale teoriei statului și dreptului”. Membru al Consiliului Superior al Magistraturii.

tice, inclusiv al manualului „Teoria generală a statului și dreptului”, al articolului „Normativitatea, realitatea juridică și esența socială a dreptului în societățile contemporane”, precum și al zeci de alte articole. Discipline predate: „Probleme actuale ale teoriei statului și dreptului”. Membru al Consiliului Superior al Magistraturii.

Istoric

Catedra științe juridice a fost înființată în cadrul Direcției administrare publică a Academiei de Administrare Publică în anul 1998. Primul șef al catedrei a fost dna Maria Orlov, doctor în drept, conferențiar universitar. Ulterior, catedra a fost condusă

de dl Nicolae Romandaș, doctor în drept, profesor universitar, și dna Galina Pogoneț, doctor în drept, conferențiar universitar. În prezent, șef al catedrei este dna Silvia Goriuc, doctor în drept, conferențiar universitar.

Misiune

Catedra științe juridice este o subdiviziune structurală didactico-științifică de bază, care asigură realizarea activităților de planificare-organizare, științifico-metodice de instruire în domeniul dreptului.

instruirii și ale Academiei de Administrare Publică privind instruirea prin studii superioare de masterat de profesionalizare și de cercetare, în modul și condițiile stabilite de

dice de instruire în domeniul dreptului.

Catedra are ca scop formarea unor specialiști dotați și inteligenți, purtători de cunoștințe vaste în domeniul dreptului și cu abilități de soluționare a celor mai complexe probleme sociale, oferire a unor posibilități de acumulare a volumului necesar de cunoștințe juridice pentru o participare eficientă în procesul de administrare publică.

Activitățile organizatorice și funcționale ale Catedrei se desfășoară în conformitate cu obiectivele prioritare ale Departamentului organizarea

legislația Republicii Moldova, Statutul Academiei și Regulamentul catedrei, instrucțiunile și deciziile respective ale Senatului, Rectorului și directorului Departamentului organizarea instruirii. În scopul asigurării unei activități eficiente, Catedra colaborează cu organele administrației publice centrale și locale, cu celelalte subdiviziuni didactico-științifice ale Academiei și alte instituții de profil din țară și din străinătate. Catedra este autonomă în organizarea proceselor didactice și științifice, cu excepția celor rezervate competenței Academiei.

Obiective organizatorice:

- elaborarea planului de studii al Catedrei și aprobarea planurilor individuale ale corpului didactic;

- renovarea programelor analitice la obiectele genera-

(Continuare în pag. 7)

Catedra științe juridice

(Sfârșit. Început în pag. 6)

le și cele de specializare;
- asigurarea procesului de învățământ cu cadre didactice de un înalt nivel profesionalist;
- asigurarea procesului didactic cu mijloace tehnice de instruire, cu materiale audiovizuale și literatura de specialitate;

- organizarea stagierilor: selectarea organizațiilor și instituțiilor de bază, încheierea contractelor cu conducătorii acestora, selectarea conducătorilor stagierii;
- îndrumarea și coordonarea activității masteranzilor.

Obiective instructiv-didactice:

- planificarea și organizarea realizării procesului didactic;
- elaborarea cursurilor de bază și de specializare în funcție de necesitățile și specificul conținutului de masteranzi;
- ajustarea curriculei și a cursurilor la realitatea din sistemul administrației și reglementările în vigoare;
- elaborarea materialelor metodico-didactice: prelegerilor, manualelor, recomandarilor

metodice și pregătirea lor pentru editare;
- pregătirea cursurilor teoretice aplicative noi la disciplinele generale și cele de specializare la cererea masteranzilor;
- elaborarea tematicii științifice pentru investigare, a temelor tezelor de an, master și efectuarea cercetărilor individuale ale masteranzilor;
- evaluarea activităților didactice și metodice.

Obiective științifice:

- efectuarea cercetărilor științifice (independente sau în comun cu alte subdiviziuni ale Academiei) la temele incluse în planul tematic de investigații științifice ale Academiei;
- participarea, la solicitarea Parlamentului sau a Guvernului, la elaborarea actelor normative și instructive, precum și a conceptelor, programelor și altor documente importante;

- participarea cu comunicări științifice la lucrările conferințelor; colocviilor, simpozioanelor și altor forumuri științifice, precum și propagarea în revistele de specialitate și mass-media republicană în domeniul relațiilor internaționale și a politicii externe;
- evaluarea activităților științifice.

Direcții de activitate:

- elaborarea cursurilor de instruire, în funcție de necesitățile și specificul masteranzilor;
- adaptarea și reactualizarea permanentă a programelor didactice în funcție de modificările legislației în vigoare;
- asigurarea procesului de

învățământ cu cadre didactice de un înalt profesionalism;
- elaborarea programelor metodico-didactice a prelegerilor, manualelor, recomandărilor metodice și pregătirea lor pentru editare;
- efectuarea cercetărilor științifice.

Nicolae ROMAN-DAȘ, doctor în drept, profesor universitar. La Academia de Administrare Publică lucrează din anul 1994. Autor și coautor a peste 80 de lucrări științifice și metodico-didactice, inclusiv al

manualului „Dreptul protecției sociale”, al monografiilor „Contractul individual de muncă”, „Dreptul colectiv al muncii”, „Dreptul muncii”, precum și „Dreptul european al muncii”. Predă disciplina „Probleme actuale privind relațiile de muncă și protecția socială”.

Angela DASTIC, doctor în drept, conferențiar universitar, președinte al Asociației absolvenților Academiei de Administrare Publică. La Academia de Administrare Publică lucrează din anul 2005. Tema de cercetare: „Procesul administrativ”.

Publicații: „Atribuții, obligații legale și drepturi ale puterilor locale” (1997); „Contenciosul administrativ în Republica Moldova” (2006); „Contenciosul administrativ” (2010); „Codul de procedură administrativă – soluție reală în consolidarea contenciosului administrativ în Republica Moldova”. Discipline predate: „Dreptul administrativ și contenciosul administrativ”.

Maria ORLOV, doctor în drept, conferențiar universitar. La Academia de Administrare Publică lucrează din anul 1997. Temă de cercetare: „Justiția administrativă, descentralizarea administrativă, serviciile pu-

blice”. Publicații: „Răspunderea în dreptul administrativ” (1997); „Drept administrativ” (note de curs, partea I, 1999), „Drept administrativ” (note de curs, partea II, 2000); „Drept administrativ” (2001); „Curs de contencios administrativ” (2009). Disciplinele predate: „Răspunderea juridică a funcționarilor publici și demnitarilor”.

Ion TÎPA, doctor în drept, lector superior universitar. La Academia de Administrare Publică lucrează din anul 2005. Temă de cercetare: „Liberarea de pedeapsă penală”. Autor a peste 20 de lucrări științifice și metodico-didactice, inclusiv „Liberarea de pedeapsă penală în legea penală franceză și germană”; „Împăca-

rea pe cauze penale și consecințele juridico-penale pentru cel vinovat de săvârșirea infracțiunii”; „Răspunderea juridică a persoanelor cu funcție de răspundere”; „Reflectarea instituției liberării de pedeapsă penală în actele normative internaționale”. Discipline predate: „Drept civil și procedură civilă”; „Drept penal și procedură penală”; „Dreptul familiei și lucrări de stare civilă”; „Dreptul proprietății intelectuale”; „Dreptul afacerilor”.

Veaceslav ZAPO-ROJAN, doctor în drept, conferențiar universitar. La Academia de Administrare Publică lucrează din anul

2005. Tema de cercetare: „Jurisdicția constituțională în Republica Moldova”. Publicații: „O revizuire constituțională contrară voinței suveranului”. Discipline predate: „Sistemul judecătoresc și executarea hotărârilor judecătorești”.

Sergiu ȚURCANU, doctor în drept, conferențiar universitar. La Academia de Administrare Publică lucrează din anul 2011. Temă de cercetare: „Raportul legislativ – executiv în cadrul di-

feritelor regimuri constituționale”. Publicații: „Aparatul tehnic de specialitate al primăriei” („Ghidul primarului”, Chișinău, 2005); „Protecția și răspunderea juridică a funcționarului public” („Ghidul funcționarului public”, Chișinău, 2007). Discipline predate: „Filozofia statului și dreptului”.

Olga DORUL, doctor în drept, lector superior universitar. La Academia de Administrare Publică lucrează din anul 2003. Temă de cercetare: „Competențele statului în dreptul internațional (public)”. Publicații: „Drept internațional public” (coautor), Chișinău, 2009; „Drept internațional public”, Note de curs (coautor); „Ghid metodic de drept internațional umanitar” (coautor), Chișinău, 2012. Discipline predate: „Dreptul internațional public”; „Dreptul instituțional comunitar”.

„Contractele civile”. Publicații: „Dreptul mediului”; „Contracte civile”. Discipline predate: „Probleme de drept funciar și protecție a mediului”.

Igor TROFIMOV, doctor în drept, conferențiar universitar. La Academia de Administrare Publică lucrează din anul 2006. Temă de cercetare:

Știri pe scurt

● **ÎN PERIOADA 9-26 IANUARIE 2012**, a avut loc sesiunea de examinare a masteranzilor anului I și II, învățământul de zi. Masteranzii au dat dovadă de o atitudine conștientă și sârguincioasă față de studii, fapt de-

monstrat de reușita academică a acestora, care a constituit 87 la sută. Frecvența contingentului respectiv de masteranzi în semestrul întâi a fost exemplară. Totodată, un număr considerabil de masteranzi ai anului I și II, învățământ de zi, au fost examinați din cauză că nu s-au prezentat la ore sau nu au promovat probele de evaluare.

● **ÎNȚRE 30 IANUARIE ȘI 24 FEBRUARIE CURENT**, s-a desfășurat stagiul masteranzilor anului II, învățământ de zi. Acesta a fost susținut atât în autoritățile publice centrale, cât și în cele locale. Per ansamblu, masteranzii sunt mulțumiți de desfășurarea stagiului și au venit cu propunerea de a extinde perioada de desfășurare a stagiului. O bună parte dintre aceștia au soluționat chiar problemele de angajare în câmpul muncii.

La moment, contingentul de masteranzi la învățământul de zi este constituit din: 94 de persoane la anul întâi, distribuiți la specializările „Teoria și practica administrației publice”, „Management”, „Relații internaționale”, „Administrare publică”, „Drept constituțional și drept administrativ”; 79 de persoane la anul doi la aceleași specializări.

● **ÎN PERIOADA 6-24 FEBRUARIE CURENT**, s-a desfășurat sesiunea de examinare a masteranzilor anului I, învățământ cu frecvență redusă, specialitățile „Management” (114 masteranzi), „Relații internaționale” (39

de masteranzi) și „Management informațional în administrația publică” (22 de masteranzi). Masteranzii de la specializările „Management” și „Management informațional în administrația publică” au susținut câte 3 exa-

mine (unul comun și două la disciplinele de specializare). Cei de la specializarea „Management” au susținut examenele la modulele: „Teoria și practica administrației publice” (disciplinele „Știința administrației” și „Administrația publică”), „Știința managerială” („Managementul organizațional”, „Managementul

schimbărilor”, „Managementul strategic”), „Științe economice” („Teorii economice contemporane”, „Micro- și macroeconomie”). Masteranzii de la specializarea „Management informațional în administrația publică” au susținut, de asemenea, 3 examene, după cum urmează: „Teoria și practica administrației publice”, „Sisteme informaționale în management” (disciplinele „Managementul organizațional”, „Sisteme informaționale în management”, „Cercetarea operațională”), „Științe ale calculatoarelor” („Arhitectura sistemelor de calcul”, „Sisteme de operare”). Masteranzii de la specializarea

„Relații internaționale” au susținut 5 probe de examinare, dat fiind faptul că studiază două limbi străine. Examenele susținute: „Teoria și practica administrației publice”, „Teoria și istoria relațiilor internaționale” (disciplinele „Teoria relațiilor internaționale”, „Istoria diplomației și a relațiilor internaționale”), „Instituții și sisteme internaționale” („Instituții și procese politice”, „Cultura politică”), „Limba străină aplicată” (1) – engleza și „Limba străină aplicată” (2) – franceza. În general, probele au fost susținute bine, în afara celor care nu s-au prezentat la sesiune din diferite motive întemeiate. Bucură faptul că frecvența a fost bună: la specializările „Management” și „Management informațional în administrația publică” frecvența zilnică a fost de peste 80 la sută, pe când la „Relații internaționale” frecvența a fost mai scăzută – doar 65 la sută.

Știri pe scurt

● **PE 18 FEBRUARIE CURENT**, la Academia de Administrare Publică, a avut loc ședința Seminarului Științific de Profil

la specialitatea 25.00.02 „Organizarea și dirijarea în instituțiile administrației publice; servicii publice”, în cadrul căreia a fost examinată teza de doctor în științe, prezentată de dl Vladimir Garștea, cu tema: „Politici și

de cuvânt valoarea științifico-practică a tezei elaborate de dl Vladimir Garștea, au formulat o serie de obiecții și recomandări, propunând lucrarea spre susținere publică în cadrul Consiliului Științific specializat.

● **BIBLIOTECA ȘTIINȚIFICĂ A ACADEMIEI DE ADMINISTRARE PUBLICĂ** a organizat pe 21 februarie a.c. o amplă expoziție de carte, consacrată Zilei Internaționale a Limbii Materne, care a fost proclamată în luna noiembrie a anului 1999 de către Conferința generală a UNESCO cu scopul de a promova diversitatea lingvistică și multilingvismul. Ziua Limbii Materne promovează recunoașterea și utilizarea limbilor materne din lume, în mod special pe cele ale grupurilor minoritare. Necesitatea unei asemenea politici este actuală și, totodată, foarte acută având în vedere că din cele 6700 de limbi vorbite în lume, jumătate sunt în pericol să dispară definitiv.

● **DEPARTAMENTUL DEZVOLTARE PROFESIONALĂ AL ACADEMIEI DE ADMINISTRARE PUBLICĂ** (director dna Aurelia Țepordei) a organizat în perioada 20-24 februarie curent un curs de dezvoltare profesională la comanda de stat, *Managementul administrației publice locale*, destinat primarilor și viceprimarilor de municipii/orașe nou-aleși. În aceeași perioadă la Academia de Administrare Publică au fost organizate, de asemenea, două cursuri de dezvoltare profesională în colaborare cu Căminul de Stat și finanțate din Fondul fiduciar multidonator. Primul curs *Politici publice* a fost destinat personalului cu funcții de execuție din cadrul autorităților administrației publice centrale implicat în elaborarea,

Știri pe scurt

strategii privind managementul funcției publice și al funcționarilor publici”. După cum a comunicat corespondentului „FP” Ion Dulschi, secretar al Seminarului Științific de Profil, doctor în istorie, conferențiar universitar, membrii Seminarului Științific de Profil au apreciat în luările lor

monitorizarea și evaluarea politicilor publice. Cel de-al doilea curs finanțat din Fondul fiduciar multidonator, *Management și planificare strategică*, a fost destinat personalului cu funcții de conducere din cadrul autorităților administrației publice locale.

Între Scylla și Charybda

Mihai Eminescu

Opera politică

(Continuare.
Început în nr. 20/2011)

BASARABIA

Deci într-acest chip ca acela ce ne este nouă în folos după bună și înaltă socoteală a Măriei Sale Hanului, vechilii noștri viind cu răspuns înaintea Măriei Sale Hanului, înaintea divanului Măriei Sale noi toți am primit această legătură și acest răspuns ce ni l-au dat despre partea Măriei Sale Domnului Moldovei și toate le-am primit noi cu toți mărzaci și bătrânii nohailor și ne-am apucat că, de-om pași cât de puțin din hotarul acestui zăpis, *Măria Sa Domnul Moldovei să aibă a ne goni dobitoacele peste hotarul cel de două ceasuri*. Într-acest chip ne-am legat cu toții cu acest temesuk al nostru, carele, pentru ca să fie tare și încredințat că cu știința și cu pofta noastră a tuturor s-au scris și s-au alcătuit și s-au dat la mâna Măriei Sale Domnului Moldovei lui Grigore Vodă, la mijlocul luminii lui Sefer în anul 1142.

Isclăți: — Șitak-bei, Ismail-mârza, Ratâr-mârza, Kelmehmet, Dokuz-olu, Aslan-olu, Nevrut-mârza, Hagi-bei-mârza, Aslan-mârza, Giaun-mârza, Kazi-olu, Azamet-olu, Ali-olu, Iskender-mârza, Iusuf-beior, Hagi-bei-mârza, Kan-mârza-olu, Mehemet-olu, Bei-mârza-olu.

Din acest document neprețuit, plin de naivitate și de tautologie, se văd următoarele lucruri:

1) că tătarii erau supuși străini ai hanului din Crâm;

2) că li se orânduiește loc de așezământ și de pășunare lung de 32 ceasuri, lat de 2 ceasuri, drept care ei îi și zic Buceag, adică colț de pământ;

3) că până la acest înscris ei plăteau Moldovei două dări numite: *ușurul* și *hacul*, fiind, din început chiar, loc moldovenesc și de folosul și hrana pământului Moldovei;

4) că de acum vor plăti deosebit și chirie pentru loc, va să zică o a treia dare;

5) că afară de aceste locuri

de așezare (60 de mile pătrate) mai cer permisiunea de a pășuna și pe alte locuri deșerte și că pentru un asemenea beneficiu vor să plătească alăm îndoit;

6) că li se dă permisiune, însă să n-aibă voie a zidi lăcaș sau sălaș, nici a bate par sau țărui în pământ, ci numai sub cort să poată locui. Făcând bordei pentru iarnă, să-l ridice primăvara, căci altfel dregătorii Domnului moldovenesc vor da foc bordeielor și-i vor alunga;

7) că fără voia dumisale serdarului și a căpitanului de codru să n-aibă voie nici să-și viziteze vitele;

8) că, îndată ce li s-ar porunci să părăsească pășunea, s-o și părăsească fără întârziere și price;

9) că, făcând stricăciune sau val fânațelor, dobitoacelor, odăilor, pâinilor sau semănăturilor, să fie prinși, legați, trimiși la lași și pedepsiți;

10) că nu vor mai tăinui (vorbă subțire pentru *fura*) vitele raielei sau neguțătorilor;

11) că, oricând n-ar îndeplini obligațiunile lor, dobitoacele lor să fie alungate peste hotarul cel de două ceasuri.

Ciudați *possesseurs légitimes*?

Sub aceste condițiuni grele tătarii rămân ca arendași ai Buceagului, pe un petic de pământ de 60 de mile pătrate, pentru care plătesc dări domniei Moldovei. Pe acest petic se judecă între ei, dar, făcând neajunsuri cât de mici moldovenilor, sunt judecați la lași de judecătorii ordinari ai țării. Pășunându-și vitele, n-au voie nici țărui în pământ să bată, necum să-și facă casă.

De aceea nu-i [de] mirare că renumiții generali Rumianțof și Șumarof i-au găsit sub corturi. Numai cortul pe care-l ducea în car avea permisiunea de a-l întinde dincolo de peticul Buceagului.

În sfârșit rușii i-au dat pe bieții noștri arendași afară, făcând astfel pagubă visteriei. Dacă exista pe atunci o admi-

nistrație a domeniilor statului, ar fi protestat și i-ar fi luat sub scutul articolului cutăruia din Codul civil. Dar bietul Chiel-Mehmet, iscălit al patrula în înscris, nu știa să-și ia avocați și să se judece pe la curți și tribunale; de aceea l-au și tuns rușii. E drept că Chiel-Mehmet nici n-avea mare cheltuială la tuns.

Dar să lăsăm pe tătari de o parte și să ne-ntoarcem la alt șir de idei. În veacul al optsprezecelea se începe înrăurirea politicii rusești în provinciile turcești sau atârănătoare de Turcia.

După ce Petru cel Mare câștigase bătălia de la Poltava, Constantin Basarab Brâncoveanu trimite soli la dânsul și-i promite ajutor în contra turcilor. Constantin Brâncoveanu era în genere un om care promitea multe și voia să aibă în toate părțile reazem. El sta în corespondență secretă cu toată lumea, până ce Poarta i-a aflat aceste din urmă uneltiri și a hotărât stingerea celor din urmă Basarabi. Dimitrie Cantemir, crescut la Constantinopol și crezut credincios turcilor, e trimis domn în Moldova; dar acesta, în loc să lucreze în favoarea Turciei, încheie cu Petru cel Mare un tratat de alianță, ratificat la Lusk (13 aprilie 1711). Prin acest tratat de alianță Petru se obligă de a restabili vechile margini ale Moldovei. La 14 mai același an Cantemir publică proclamația sa, în care zice că Petru s-a obligat a restitui Moldovei părțile uzurpate de turci și a întreține cu cheltuiala sa o armată moldovenească de 10000 de oameni. Se știe ce trist sfârșit a avut acea campanie rusească, care s-a încheiat printr-o umiltoare pace prin care Rusia a consimțit a înapoia Azovul, a distruge portul de Taganrok, a risipit toate cetățile de la granițele Turciei.

Dar pe români i-a costat și mai mult pasul pripit al învățatului Cantemir. Constantin Brâncoveanu a fost tăiat im-

preună cu toată familia, iar de la 1716 încoace veni pentru noi veacul de tină al fanarioților. Tot în acest veac înrăurirea Rusiei în Principate crește din ce în ce.

Deja prin art. 2 al Tratatului de la Constantinopol (5 noiembrie 1728) Petru cel Mare își asigură oarecare înrăurire asupra creștinilor din Orient. În vremea împărătesei Ana (1730-1741) emisarii mareșalului München răspândesc aur și proclamațiuni prin provinciile Turciei, sub domnia Elisabetei (1741-1762) emisarii se înmulțesc, până ce în sfârșit, sub Ecaterina II (1763-96), politica rusească în Orient s-a copt cu desăvârșire.

În 1769 Rusia declară război Turciei, Galițin ocupă Hotinul; în februarie 1770 boierii moldoveni și muntenii jură credință Ecaterinei, în 1771 feldmareșalul Rumianțof stabilește câte un guvern provizoriu în fiecare Principat, iar Ecaterina dorește unirea Principatelor sub un rege care era să fie *Stanislaus August Poniatowski*. În congresul de la Focșani din 1772 Rusia pretinde ca Principatele să fie declarate independente sub garanția mai multor puteri ale Europei. În fine, la 1774 se încheie pacea de la Cuciuc-Cainargi, în care (art. 16) se stabilește că Principatele vor primi înapoi terenurile pe nedrept uzurpate de turci dimprejurul cetăților Hotin, Bender, Akerman, Chilia, Brăila ș.a.

(Va urma)

Cum arată prima pictură multitouch

„Noaptea Înstelată”, pictură de Vincent Van Gogh, este una dintre cele mai cunoscute lucrări din lume, iar acum a

ajuns subiectul unui proiect modern, care interacționează cu pictura prin intermediul tehnologiei multitouch.

Artistul Petros Vrellis a îmbinat tehnologia cu arta și a făcut din celebra pictură o capodoperă multitouch.

Proiectul conține 80.000 de particule care „plutesc” în rezoluția full HD de 1920 x 1080, la o viteză de 30 de cadre pe secundă.

Un telescop de 1,3 miliarde de euro ar putea dezlega misterul apariției oceanelor

ALMA, cel mai scump telescop terestru din lume, i-ar putea ajuta pe astronomi să înțeleagă mai bine cum s-au format planetele, dar și cum a apărut apa pe Pământ, scrie The Daily Mail.

ALMA a costat în jur de 1,3 miliarde de dolari și a fost montat în Anzii chilieni. Alături de VLA, o colecție de 22 de antene radio montate în New Mexico, ALMA ar putea ajuta la dezlegarea misterului formării planetelor din discuri de gaze și praf care gravitează în jurul unor stele tinere.

Cercetătorii care lucrează la proiectul ALMA l-au descris drept cel mai mare pas tehnologic de la Galileo și până acum.

„Aceștia ne vor ajuta să studiem la dimensiuni fără prece-

dent mișcările de gaze și praf ale discurilor din jurul stelelor tinere, dar și să testăm teoriile formulate până acum despre formarea planetei noastre”, a explicat David Wilner, cercetător al departamentului de astrofizică din cadrul Institutului Smithsonian.

O serie de observații preliminare ale telescopului ALMA sugerează că o stea situată la circa 170 de ani-lumină de Pământ ar putea ajuta la studierea originilor oceanelor formate pe Terra. În prezent se crede că apa a ajuns pe Pământ în urma impactului cu mai multe comete.

Câtă mișcare trebuie să facem pentru a avea un stil de viață sănătos?

În ultimul timp, oamenii de știință ne sfătuiesc să facem mișcare pentru a ne menține în formă, ca o componentă a unui

stil de viață sănătos. Dar oare câtă mișcare ar trebui să facem? Noi cercetări demonstrează că, de fapt, avem nevoie să facem

mult mai puțină mișcare decât am crede. Desigur, cu cât mai multe exerciții fizice, cu atât mai bine, însă cercetătorii din Canada au efectuat un studiu pentru a vedea care este minimul de

exerciții fizice necesare unui om pentru o viață sănătoasă.

Studiul a fost realizat pe două grupuri de voluntari: unul alcătuit din persoane cu vârste medii și o condiție fizică deficitară (dar sănătoși) și un alt grup format tot din persoane cu vârste medii, dar care sufereau de boli cardiovasculare. Pentru început, specialiștii au calculat, pentru fiecare individ, nivelul de bază al rezistenței la efort.

Pentru exercițiile de rutină, specialiștii au propus ca voluntarii să facă exerciții pe biciclete

medicinale, de 2 ori pe săptămână. Timp de un minut, ei au pedalat cu 90% din maximul de efort (care se măsoară luând ca bază frecvența bătăilor inimii, până la 220 pe minut, minus vârsta individului), urmat de un minut de pedalare de relaxare. Acest proces trebuia repetat de 10 ori, astfel încât individul să efectueze un total de 20 de minute de exerciții.

După doar câteva săptămâni, toți voluntarii au prezentat o îmbunătățire a sănătății. Această schimbare s-a observat, mai ales, în cazul celor care sufereau de boli cardiace.

Studiul vine să demonstreze că nu este nevoie să mergem zilnic la sală, atât timp cât știm ce fel de exerciții ne-ar face bine. Specialiștii subliniază faptul că nu e nicio problemă dacă facem mai multe exerciții, dar că, pentru unii dintre noi, care nu au destul timp, este bine să știm că 40 de minute de mișcare, pe săptămână, sunt de ajuns pentru a ne menține în formă.

Cum te ajută ardeiul iute să arzi surplusul de grăsime

Medicii nutriționiști susțin că ardeiul iute este un aliat de nădejde pentru persoanele care vor să slăbească. Potrivit specialiștilor, acest aliment conține o substanță, denumită capsaicina, care este recunoscută pentru capacitatea sa de a arde grăsimile.

Persoanele care vor să scape de excesul de kilograme trebuie să ardă mai multe calorii decât acumulează organismul.

Pentru a scăpa de kilogramele în plus, trebuie să ne ajutăm corpul să-și accelereze procesele de ardere, indică nutriționiștii. Potrivit specialiștilor, unul dintre cele mai cunoscute alimente care are efect de stimulare a metabolismului este ardeiul iute. Acest lucru este demonstrat și de cercetările de specialitate.

Pentru a acumula cantitatea optimă de capsaicină, ar trebui să mâncăm zilnic cantități mari

de ardei iute, însă stomacul nostru ar avea probabil de suferit. Soluția vine sub forma unui supliment nutritiv pe bază de ardei iute, care, potrivit producătorului, nu cauzează reacții iritative la nivelul stomacului.

Pe lângă faptul că stimulează metabolismul și arde grăsimile, suplimentul reglează digestia, reduce pofta de mâncare și împiedică noi depuneri de grăsime.

Deși nu necesită un regim alimentar strict, este important ca produsul să fie asociat cu un stil de viață sănătos, bazat pe alimentație corectă și exercițiu fizic.

Ani grei de închisoare pentru o grupare de traficanți de droguri

Curtea de Apel Chișinău a dictat verdictele pentru o grupare de traficanți de droguri care activau pe teritoriul municipiilor

Chișinău și Bălți. Inculpații, printre care și conducătorul grupării criminale, au fost condamnați la pedepse a câte 7, 8 și 10 ani de închisoare în penitenciar de tip închis.

Procuratura Generală a prezentat în instanța de judecată

probe incontestabile împotriva celor patru inculpați, fiindu-le incriminat articolul „Circulația ilegală a substanțelor narcotice, psihotrope sau a analoagelor lor în proporții deosebit de mari în scop de înstrăinare” din Codul penal.

Datele procurorilor arată că, în perioada februarie – noiembrie 2010, membrii grupării se întâlneau cu persoane interesate în procurarea substanțelor narcotice, cărora le realizau heroină și marijuana pentru consum. Prețul pentru un gram de heroină era realizat contra 75 euro. În total, în cadrul perchezițiilor efectuate la domiciliile inculpaților a fost depistată și ridicată o cantitate de 1 kg de droguri.

2 000 euro ca să fii însoțitor de vagoane

Ofițerii Direcției generale teritoriale „Nord” a Centrului anticorupție au reținut în flagrant un însoțitor de vagoane al întreprinderii de Stat „Calea ferată a Republicii Moldova” fiind bănu- it de trafic de influență.

Acesta, împreună cu o altă persoană, neidentificată la moment, ar fi extorcat și primit suma de 2 000 euro, susținând că ar avea influență asupra unor funcționari din cadrul aceleiași întreprinderi în vederea angajă-

rii denunțatorului în calitate de însoțitor de vagoane.

În baza denunțului, pe acest fapt a fost pornită o cauză penală în temeiul art. 326 alin.(2) lit.b) Cod penal – „trafic de influență”.

Pentru acest gen de infracțiune Codul penal prevede o pedeapsă cu amendă de la 1000 la 3000 unități convenționale sau cu închisoare de la 2 la 6 ani.

Actualmente, bănuitul este cercetat în stare de libertate.

Un profesor “aranjează” eliberarea permiselor de conducere

Un profesor din Bălți a fost reținut de ofițerii Direcției generale teritoriale “Nord” a Centrului anticorupție fiind suspectat de trafic de influență.

Acesta, activând la o școală profesională, unde predă cursul

teoretic despre regulile circulației rutiere, ar fi extorcat și primit 3500 lei pentru a favoriza susținerea și eliberarea permisului de conducere auto de categoria “B” și “C” unuia dintre studenți, care a și sesizat CCCEC despre caz.

În urma măsurilor operative de investigație, reținerea în flagrant a avut loc în incinta școlii profesionale unde activează bănuitul, în momentul primirii celor 3500 lei marcați „mită CCCEC”.

Astfel, o cauză penală a fost pornită în temeiul art. 326 alin. (1)

Cod penal – „trafic de influență”.

Acest gen de infracțiune se pedepsește cu amendă în mărime de la 500 la 1500 unități convenționale sau cu închisoare de până la 5 ani.

Dat fiind faptul că și-a recunoscut vina, profesorul este cercetat în stare de libertate.

CCCEC a arestat o grupare de falsificatori de carduri

Ofițerii Centrului Anticorupție, în colaborare cu Serviciul Prevenirea și Combaterea Spălării Banilor și Serviciul Secret al Departamentului Securitate Națională al Statelor Unite ale Americii, în urma efectuării măsurilor operative de investigație, au reținut doi bărbați, fiind bănuți de fabricarea și punerea în circulație a cardurilor false.

La momentul reținerii, asupra bănuților au fost depistate carduri bancare false cu ajutorul cărora au fost efectuate achitări prin intermediul POS – terminalelor.

Ulterior, în cadrul percheziției la domiciliul unuia dintre bănuți au fost depistate dispozitive de înscriere și citire a informației bancare de pe carduri „card reader/writer”, carduri bancare contrafăcute, precum și alte echipamente pentru fa-

bricarea cardurilor bancare false.

De menționat că, prin intermediul cardurilor bancare depistate, au fost efectuate achitări la stații peco, farmacii

și centre comerciale din municipiul Chișinău. Prejudiciul cauzat la moment se stabilește.

Menționăm că pe cazul dat CCCEC a pornit un dosar penal în temeiul art. 237, alin. (2) lit. c) Cod penal - fabricarea și punerea în circulație a cardurilor false, iar bănuții sunt reținuți în izolatorul CCCEC pentru 72 de ore.

Trafic de influență de 1000 euro

Doi cetățeni, originari din raionul Cahul, sunt cercetați penal de către CCCEC pentru trafic de influență.

Aceștia ar fi extorcat și primit suma de 1000 euro pentru eliberarea certificatelor medicale, facilitarea absolvirii cursurilor auto și susținerea examenului de acordare a permisului de conducere de categoria „C”. Sub pretextul că ar putea influența persoane responsabile de perfectarea actelor și adoptarea deciziilor în legătura cu acest fapt, cei doi acționau coordonat.

Unul dintre suspecti a fost prins în flagrant delict după pri-

mirea celor 1000 euro marcați „mită CCCEC”, banii fiind depistați în automobilul cu care se deplasa acesta.

O cauză penală a fost pornită în temeiul art. 326 alin. (2) lit. b) Cod penal – „trafic de influență”. Acest gen de infracțiune se pedepsește cu amendă în mărime de la 1000 la 3000 unități convenționale sau cu închisoare de la 2 la 6 ani.

Dat fiind faptul că și-au recunoscut vina, bănuții sunt cercetați în stare de libertate.

Serviciile de presă ale Procuraturii Generale și CCCEC

Dicționar explicativ al Uniunii Europene

DEZVOLTARE DURABILĂ

Acest concept trimite la un model de dezvoltare care să facă față cerințelor actuale, fără a compromite capacitățile de dezvoltare ale generațiilor viitoare. Prin dezvoltarea durabilă se urmăresc îmbunătățirea condițiilor de viață ale cetățenilor și, în același timp, conservarea mediului înconjurător, pe termen scurt, mediu, dar mai ales lung. Astfel, dezvoltarea durabilă are trei obiective, și anume: o dezvoltare eficientă din punct de vedere economic, echitabilă din punct de vedere social și durabilă din punctul de vedere al mediului.

Dezvoltarea durabilă implică mai multe politici și, ca urmare, este necesară o abordare integrată. Foarte importante pentru dezvoltarea durabilă sunt următoarele domenii: ocuparea forței de muncă, agricultura, comerțul, întreprinderile, pescuitul, afacerile economice și financiare, dezvoltarea, transporturile, energia și, în special, mediul.

În scopul de a promova dezvoltarea durabilă, autoritățile publice trebuie să ia măsurile necesare pentru a limita efectele dăunătoare ale transporturilor și riscurile pentru sănătate, pentru a îmbunătăți gestionarea resurselor naturale, în special a consumului lor, precum și pentru a combate excluderea socială și sărăcia, atât în Europa, cât și pe plan mondial. De asemenea, autoritățile trebuie să ia măsuri pentru combaterea schimbărilor climatice și limitarea consecințelor acestora.

Conceptul de *dezvoltare durabilă* este asociat Strategiei de la Lisabona, acțiunile sale de creștere a competitivității Uniunii Europene având în vedere dezvoltarea și modernizarea Uniunii conform principiilor dezvoltării durabile, mai sus amintite.

DEZVOLTARE RURALĂ

Dezvoltarea rurală este pilonul al doilea al politicii agricole comune (PAC). Se aliniază obiectivului de la Lisabona privind competitivitatea, precum și celui de la Göteborg referitor la dezvoltarea durabilă și se axează pe patru domenii fundamentale: competitivitatea agriculturii, a produselor alimentare și a silviculturii; gestionarea terenurilor și a mediului; calitatea vieții și diversificarea în zonele rurale; inițiativa comunitară Leader.

Competitivitatea este îmbunătățită prin măsuri care vizează capitalul uman și fizic, precum și produsele alimentare, inclusiv producția de calitate.

Sunt introduse și măsuri de protecție a resurselor naturale și de îmbunătățire a sistemelor agricole și forestiere de mare valoare naturală, precum și a peisajelor culturale.

Calitatea vieții din zonele rurale este îmbunătățită prin încurajarea diversificării activităților economice și dezvoltarea infrastructurii locale.

Inițiativa Leader promovează diversificarea activităților economice din zonele rurale prin aplicarea unor strategii inovatoare de

dezvoltare teritorială, integrate și participative.

DIALOG INTERCULTURAL

Europa devine din ce în ce mai diversă din punct de vedere cultural. Extinderea Uniunii Europene, dereglementarea legilor aplicabile ocupării forței de muncă și globalizarea au sporit caracterul multicultural al multor state, înmulțind numărul limbilor, religiilor, etniilor și culturilor care pot fi întâlnite pe continent. Drept urmare, dialogul intercultural joacă un rol din ce în ce mai important în promovarea identității și cetățeniei europene.

Anul European al Dialogului Intercultural (AEDI) 2008 recunoaște că marea diversitate culturală a Europei reprezintă un avantaj unic. Ea îi va încuraja pe toți cei care trăiesc în Europa să exploreze beneficiile bogatului nostru patrimoniu cultural și oportunitățile de a învăța din diferite tradiții culturale.

De-a lungul anului s-au desfășurat un număr redus de proiecte emblematic la nivel european; s-a acordat sprijin comunitar către unui proiect național din fiecare stat membru. De asemenea, s-a realizat un Program de parteneriate menit să mobilizeze societatea civilă.

DIRECTIVĂ

Directiva este un procedeu de legislație indirectă, indicând doar rezultatul care trebuie atins și lăsând autorităților naționale competența în ceea ce privește formele și mijloacele care să asigure apropierea legislației naționale de legislația comunitară. Conform paragrafului 3 al articolului 189 TCE și articolului 161 TCEEA, „Directiva va obliga statul membru căruia i se adresează asupra rezultatului la care va trebui să ajungă, lăsându-i acestuia libertatea de a alege forma și mijloacele”.

Este un instrument de armonizare legislativă. Directiva este adoptată de Consiliul Uniunii Europene sau de Comisia Europeană și se poate adresa unuiu, mai multor sau tuturor statelor membre.

Directiva poate fi generală sau particulară și se aplică prin intermediul statelor membre. Altfel spus, directiva apare ca o „lege-cadru”, pe care fiecare stat trebuie să o aplice punând în vigoare, în acest sens, normele sale naționale.

În cazul directivei, se poate vorbi despre o regularizare omogenă la nivelul Uniunii Europene, doar după intrarea sa în vigoare în toate statele membre.

Doar adoptarea normelor interne duce la aplicarea directivei, acestea urmând procedurile constituționale din fiecare țară.

Toate acestea demonstrează simplitatea aplicării unui regulament (aplicare directă) și caracterul complicat al directivei.

Abonarea 2012

Continuă abonarea pentru anul 2012 la revista științifico-metodică trimestrială **“ADMINISTRAREA PUBLICĂ”** și la ziarul **“FUNCȚIONARUL PUBLIC”**, publicații ale Academiei de Administrare Publică de pe lângă Președintele Republicii Moldova.

Revista **“Administrarea Publică”** apare trimestrial.

Costul unui abonament:

3 luni - 41 lei 30 bani; 6 luni - 82 lei 60 bani.

Ziarul **“Funcționarul public”** apare de 2 ori pe lună.

Costul unui abonament:

3 luni - 37 lei 80 bani; 6 luni - 75 lei 60 bani.

ECHIPA REDACȚIONALĂ:

Mihai MANEA - specialist principal

Sergiu PÎSLARU - specialist principal, designer

Elena BALMUȘ - specialist coordonator

ADRESA NOASTRĂ:

Mun. Chișinău, str. Ialoveni, 100.

Ziarul apare de două ori pe lună.

Indice 67919.

Coli de tipar 1,5. Tiraj: 370.

Dat la tipar 29.02.2012

E-mail: sep@aap.gov.md

E-mail: sectia_a_aap_gov@yahoo.com

CONTACTE:

Tel: 28-40-78

“Funcționarul Public” - supliment la revista “Administrarea Publică” -
publicație a Academiei de Administrare Publică de pe lângă Președintele Republicii Moldova